

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Недељом у јутру. Цена му је годишња 5 форишти у банкнотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнике у Србији стане лист овај дукат цесареки с поштарином. За Босну, Херцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ван турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 43.

Предплату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожић у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе вилајетске печатње у Сарајеву. Без новаца никакве се не уважавају наручбине.

К дебати о народном језику.

II.

У прошлости броју „Гласника“ рекох, да само законодавац може законе, ако би се каква нејасноћ показала, онако тумачити, да то тумачење веже све грађане, на које се они односе. Па рекао сам и то, да таква тумачења издалека немају ону силу, која самим законима припада, осим ако то законодавац изриком не нареди, у ком случају она сва својства закона имати морају, нарочито што се тиче прогласа закона.

Будући је ово важно питање, особито овде у Граници, у којој често и последњи лајтнант, кога уде за старешину села једнога постави, моћ себи присваја, да може законе суверено тумачити, то држим да је нужно, о том предмету још коју проговорити. Нека ми нико не каже, да ми нисмо у селу и да код нас наметнија начела владају. Не један, но сто примера могао би навести, да и код нас као и у селу ретко кад се пита, шта царски закон у овом или оном случају говори, већ шта каже славна бригада, шта високо-славна генерал-команда или високо министарство, па тек онда, ако ни једна извршујућа власт рупу помоћ не пружи, онда се мисли и испитује, шта закони прописују. Овакав пример дадохе нам опет речи првог нашег варошког представника приликом последње дебате о народном језику изушћене, по којима тумачење војног министарства за нас закон бити мора. Није ли то начело, које се сваки дан код сеоских сатнија чути може? Но такво схваћање треба да престане, ако хоћемо, да нам за живот наш закон буде мерило, без чега нити реда, нити напретка има.

Законодавац даје разјашнење закона само у оном случају, кад се онака у пракци, да смисао закона

и намера законодавца нису јасно изражени, па с тога да се његовој намери не одговара. Ако се пак само у поједином случају смисао рђаво схвати, то могу томе владини органи доскочити и за тај поједини случај корективу издати, но ова веже само оне, за које је издана. Ово правослови зову „поучавање“, но није непобитно, јер такво својство само законима припада. Истина, законодавац може једну или другу власт опуномоћити, да издају разјашнења, ако би гдекоји закон криво схваћен био; но то има само силу тумачења, никако пак силу закона. Такова је моћ подељена врховном грађанском суду. Кад ово у обзир узмемо, не можемо казати, да речено разјашнење војног министарства ону важност и силу има, којом нас сам закон веже; јер војно министарство нема ту власт, да може за Границу законе кројити, које право једино Његовом Величанству припадје. Оно ништа друго није, већ езекутивна власт, која има законе вршити и пазити, да се они врше.

Још и из другог узрока министарско решење важности нема. Као што сам мало пре доказао, ту разјашнење закона смисла и места нема, где је закон сам јасан и намера законодавца без сумње изражена. Она точка царског патента, која говори о земаљском језику, тако је пак јасна, ту је законодавац своју намеру тако отворено изказао, да ју само они схватити не могу, који не мају за то вољу. Изриком се ту опредељује, да при расправама политично-административним, полицајним и онима примирителног суда има се земаљски језик употребљавати, и само ако који на немачком језику писмено поднесе, има се њему одговор на истом језику издати. Ово је јасно ако и не би било изриком казано, да *записници општински имају се на земаљском језику водити*. Исти закон

и изнимку навађа, да се у чисто судбеним стварима мора немачки језик упражњавати.

Ако смо ради, да испитујемо намеру законодавца, то је она у тим речима изражена, па се не да зајати, а равноправност свију земаља, то је изречена воља Његовог Величанства, па ако и није било могуће, да се Граници то право потпуно подели, то се бар хтело у обзир на земаљски језик зактевању нашег времена задовољити. Земаљском језику изриком је подељено то право, а ни којем другоме. Који је пак земаљски језик у овом крају, то нам казује непобитно статистика. У српској граници може то само српски језик бити.

Речи г. вар. управитеља: „могло би до тужбе доћи, а тај одговор не може магистрат на се примити“ непријатно ме дирнуше. Ако се није хтела тиме у случају неповољног решења тужба провоцирати, онда ове речи неимадоше ту места. Што се пак одговарања тиче, то мислим, да ће наши заступници увек за оно одговарати знати, што су закључили.

Још једну. Сви правослови тврде, како то није добро, кад виша власт у сваком поједином случају напукта изда или закон тумачи. Љутска дела тако су разноврсна и тако се брзо рађају, да ни један закон не може све случаје предвидети и за сваки особити пропис ставити. Зато и треба да се умним разматрањем поједина дела доведу у склад са прописима закона. Та у томе се и састоји уплив умног деловања на законе. Онда пак, где се људи ослањају, да им виша власт у сваком случају са њезиним решењем у помоћ притече, ту људи мало мисле, па лако могу доћи до оног степена, на ком се Хинези налазе, то јест да им се живот само у прописаној форми креће. *М. Илић.*

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земун. Завешће се и трећи разред у овдашњој реалки. Од Октобра два ће нова учитеља предавати у том заводу. О томе нас званично извештава школски оглас у данашњем листу нашем, на који обраћамо пажњу наших читаоца. Том приликом хоћемо коју да прословимо о тој школи и то у њезину похвалу. Премда то наше није, да излишно хвалимо и да кадимо, где то није на своме месту. То ће нам посведочити наши читаоци. Но вредноћу и заслугу припознати, то спада, судимо, у дужност јавнога листа.

Реална школа земунска добра је. Људи од струке тврде, да је она најбоља у свој граници, при свем том, што је досад само два разреда имала. Истина, могло би се и њој мане наћи, али то треба само организацији и недостаточности њезиној приписати. Пређашња влада није баш издашна била с трошковима на научне цели. Тада је заузимао столицу у војном министарству један господин, који је дрмао са границом. Кад је требало што у Земуну подићи или потпомагати од државе, то је он штедио што је више могао, али на суседно Панчево сваком је приликом излио своју милост. Земун му беше пасторчад, што је посведочио и при установљењу овдашње реалке, која се тек знатном жртвом од стране општине завести могла.

Што је наша реалка у своме ограниченом кругу ипак лепе успехе показала, то треба једино ваљаним учитељима и доброј управи приписати. Орећа нас је послужила, што смо одмах у почетку, кад је требало заводу темељ положити, добили добре учитеље. То није ничија заслуга, него слепи случај; јер по оном господину у Бечу и тадашњој замањској влади могло је и друкчије бити. Колико им је стадо било за процветање младог овог завода види се из тога, што је против своје воље један од најбољих учитеља реалке, г. Л., премештен био у Митровицу.

Сад као да други ветар дува одозго. Трећи разред заведен је о трошку државе, која је и оно лепо и пространо школско здање о свом трошку подигла. Стечај за два нова учитеља реалке расписан је, па се надамо, да ће избор истих онако исто добар бити, као што је био при установљењу овога завода. Зато и упућујемо ове молеће редке на

оно надлежатељство, коме избор учитеља реалке принадежи. Људе од потпуног стручног знања потребујемо; од таквих једино зависи, да наша реалка просперира и да одржи лепо њезино име. Заостали смо у наукама. А како да нисмо, кад је до скоро прва брига била, да су учитељи униформирани, да имају спаду и троугли шешир. Но у спољашностима не лежи задатак учитеља, као што се не усади у млађаним душама патриотизам механичним дресирањем у певању царске песме.

(З а д р у ж н о.) Овдашња немачка певачка задруга држала је 19. о. м. главну своју скупштину, на којој беше и владин комесар г. вар. управитељ Карл. Као сваке године беше и сада преглед рачуна и избор часника задруге редовни предмет те скупштине. Ова су господа избрана за задружне часнике: г. Антон Вајрихтер за тајника, Јосиф Штрауб за благајника и Јулиј Шмит за архивара. Управитељ задруге јест г. А. Јами, а покровитељ г. земунски препоет Стеван плем. Житвај. Чланова има 228 потпомагајућих, 16 дејствујућих и три почасна члана. Благајник предложио је рачун, на кога се види, да је задруга за пет година свога постанка невадужену имовину од 1168 фор. 56 новч. стекла; за сво то време био јој је доход 4607 фор. 54 нов., а расход 4541 фор. 64 новч., а у благајни се налази готовина од 65 фор. 90 новчића.

— Ономад у Петак прошао је кроз нашу варош господин губернатор подмаршал Шмерлинг. Принео је овде са оршовачком лађом и одмах је продужио пут Руме. С њиме путује г. подмаршал Мертенс. — 10. о. м. премину у Загребу, 65 година стар, војни надкомесар Јован Шупликац витешки, синовац покојног војводе Стевана Шупликаца витешког. Иза њега је остала удовица му Катарина и три кћери.

— Из Панчева нам јављају за инциђерско мерење ритова од Перлеза до Ковина, где ће се седам села населити, четири са немачким, а три са српским именима. Премда инциђери само један дан раде, а други се одмарају, ипак се надају да ће до 15. Октобра свој посао свршити. Летина је у овом крају Баната слабог квалитета. Нашкодила јој је киша. И виноделци се туже на кише, јер квари им род. Црно грозђе јако трули и одпада.

— Из Митровице добисмо са поштоване стране ово извешће о светковини, што проведоше тамо на велику госпојину: „Познато је, да по новој наредби регименте само ће једну заставу имати, а не, као досад, сваки батаљон. И варадинској регименти је дошла нова застava, што даде повода лепој војничкој свечаности, коју хоће укратко да вам

описем. У јутру у осам сахати огласише звона свечани дан. Мало за тим стајаше читава регимента упарађена на парадеплацу, где беше узвишен олтар од растових грана начињен за свештенство и певачку задругу. Госп. прота Милутиновић са три свештеника ту служише литурђију. Док је богомоља трајала стајаше дванаест бело обучених, са пантликама народне и царске боје са bandelier накићених девојчица с леве и десне стране олтара. Тако исто и сви официри регименте у два реда. Батаљони пак избакише при главним моментима богослужења пушке, а кад је читано свето еванђеље, сви официри потргли су сабље из корица за знак, да ће заставу регименте бранити. После литурђије пређе се к освештењу заставе. Барјактар донесе заставу, на којој је с једне стране царски орао, с друге лик матере божије. Прота узео је у своје руке, положи је на један сто под небом постављени и читаше молитве и пошкропи је с водицом. Потом по обичају укуцаваше ексере. За цело то време палише ватру из пушака и прангија, и барјактар је клечио пред небом, коме г. прота заставу предаде, кад је освештена била. На то је говорио г. прота лепо слово, само мало подугачко. Он од прилике рече, шта значи и коју важност има војничка застava, како је треба бранити душом и телом, јер је застava војничка светиња, с којом војник победити или пасти мора. Но није довољно, рече, за победу јунаштво само, него и богобојазливост, јер без божије воље и благослова залуда је свака храброст. Као што је вером у бога и мали Давид цина Голијата победио, тако треба сваки војник код сваке прилике божију помоћ призивати. С тога и јесте, рече г. прота, на застави лик пресвете боготатере; јер ни двоглави орао није кадар без божије помоћи победу над душманом одржати. У течају своје беседе препоручио је говорник народу и војницима послушност и поштовање прама својој старешини. И о образованости народа и о школама лепе је речи говорио г. прота и живо их препоручио народу и властима. — После протине беседе седе г. пуковник Шариф на коња, потрже сабљу и даде каре начинити. Сви ветерани варадинске регименте, окићени са златним или сребрним колајнама, међ њима и гдекоји старци са лајпциским крстом на грудима, као сведоци борбе и победа ваљаних варадинаца, бежу са

свима официрима и званичницима у шућлину кареа постављени, где стајаше у среди два барјактара, један са старом, са свим исценоном, други са новом заставом. Госп. пуковник говорио је ту слово, у коме рече, како су варадинци под старим барјаком, који је 1813. године измењен био, славно војевали и код сваке прилике храбро га бранили. Говорио је о биткама и победама, у којима се ова регимента одликовала. Особито је живо напоменуо годину 1848, кад се је први батаљон варадинаца у Млетцима онако јуначки показао, избавивши се од насиља републиканаца. Г. пуковник је препоручио нову заставу јунацима варадинцима с подпуним уверењем, да ће они њу до последње капи крви бранити и под њоме са новим лаворима се накити. „Живео цар! живили варадинци! хиљадама усти беше одговор речима г. пуковника, који по томе узне нову заставу и предаде је региментском барјактару, а стара се стрмоглавце постави иза војске. Дефилирањем батаљона сврши се под свирком војничке банде лепа ова војничка свечаност. — После подне тог дана беше права народна светковина. У региментској башти кувало се наприкаша у двадесет оранија и пекло се шесет јагањаца. У сахат по подне скупила се господа на ручак. Постављено беше за 200 особа; официри, чиновници и сеоски претставници беху ту на ручку, а чашћени војници беху по целој башти, и частише се из котлова и попише 50—60 акова вина. Док је вино у бурету било, царствовала је тишина, но кад је прешло у тело, сва се велика башта заори од усклика: „Живео цар! живео обрштар! живили наше старешине!“ Пуцњава прапгије, многа лета, певање, банда и гајде, коло и валцер царствоваше по свој великој просторији.“

— Из Београда нам пише наш дописник: „Можда вам је чудно, што сам мало застао са вестима одавде. „Видоданова“ је „мајина“ заиста сада за неко време овладала код нас. Нема ништа важно, што би вам могао јавити. Него док се сврши овај претрес са кривцима, а то је данас сутра, па ће онда наступити зацело живљи рад у сваком погледу. Онда ће се одмах и за Београд ванредно стање укинути. Данашње сметње, у које нас последњи догађај хитну, све ће попадати и онда ће на намеснике и владу прећи погледа свију патријота, који једва че-

кају, да отпочну живим и слободним духом зидање сретније и слободније Србије, па да их сви слојно и искрено потпомогну. Та мисао, мисао братског договора и заједничког рада, обгрљава сада све свесне раденике народне. — О истраги кнежевих убица слабо се што чује извеснога, само се зна, да су испитачи на нове доказе кривице раскнеза Александра наишли. — Пријатељи Милетићеви не одобравају му његово путовање по Банату. Коректније би било, да је он тај пут одложио до после суда, који је сам искао. Јер противници његови тумаче то као да је хтео неослабљену популарност своју да изнесе на видик, и тиме некоректан утицај на судије произвести. — Пре неки дан дошао је овамо г. Ј. Г. од „Напретка“. Он је ишао редом на највиша места. Овде се свашта говори о тим визитама и о резултату њиховом, који ће се скоро дознати из самог „Напретка.“ Било како му драго, ипак се не може одобрити, што су неки тако поступали са реченим г. Ј. Г. по јавним местима. Са упљувима и узвицима: „протераница“ на сокаку није у реду политични антагонизам изразити. — Наши официри, што беху у брукском стану, вратише се дома. Одлично беху примљени како од врховног командујућег надвојводе Албрехта, тако и од стране аустријских официра. За десет дана пет пута беху позвани у госте од господина надвојводе. — Читали сте у овдашњим листовима, да је млади кнез положио темељ београдском позоришту, као и церемонију, која том приликом била проведена. Дакле ћемо ми скоро сталати театар имати, то јест једно од најглавнијих ерестава више образованости. Као што чујем, сви су се чланови нашега народног позоришта, осим г. Телечког, одазвали одборском позиву, и да су заједно са својим управитељем г. Ј. Ђорђевићем примљени.

— Државно војно министарство издало је ту скоро врло важну по официре наредбу. Оно наређује, да се старешинство официрско одсад рачуна по целим војинству једне струке, а не као досад по појединим региментима, односно батаљонима. С другим речима, сви коњанички, пешачки, граничарски и стрелачки официри сачињавају, свака струка понаособ, једно тело, по коме ће се определити аванеман.

— „Србији“ пишу из Рушчука: Број устаника бугарских од дана на

дан све се јаче умножава на Балкану. Ово дана се у многим градовима и селима подигло се наоружани Бугари и одоше сретно на Балкан: и то из нашег града и из два села: „Червена вода“ и „Кадикај“ 3000 душа, из „Разграда“ и из ближњих села 400 душа, из Никопољског и из Ловћенског 500 душа. Ти сви одоше на Балкан здрави и читави, без икакве сметње од стране власти. Турци су у свему обезоружани и изгубили су сваку наду. Насељеници Татари и Черкези, који су досада увек ишли да утамане устаоце народне, ти данас неће да иду, говорећи, да султан има за то војску особу, па нек те бунтовнике гони. Од тих насељеника је пало досада, које рањених које погубљених око 2000 душа. Пређашње недеље обесише у нашем граду 6 невиних младића, који имађаху 16—20 година, и то без испита и суда, само по заповести Митад пашици. При вешању ти невини жртава, осим осталих беше и 5—6 ђачића, који учеше овдашње школе, и међу тим ђачима било је једно од 12—13 година, које показивајући на вешајуће претом, рекло је присуствујућима: Видите ли! како се ови обешени посветише, јер умреше за веру и народност. Ајде, да идемо и ми на Балкан, па ако и нас увате, обесиће нас, и ми ћемо се онда посветити и душе ће нам у рај отићи! Док је то невини ђаче говорило, деси се да је ту био један шпијон, који га је слушао дотле је мали говорио, а пошто изговори рече налазећим се жандарима исти шпијун, да га у конак воде и да га као противника Султановог Митад паши предају, а Митад и негледајући на детинство заповеди да га затворе; а уједно и то заповеди, да му и оца доведу, говорећи: да ће га он питати, како се деца уче. И данас су оба овде уапшена; а што је још страшније, чујем да ће ови дана дати оца и сина обесити. И ако то учини Митад паша, то знајте зацело, да ће се рад тога, цео наш округ дићи. . . . Један пријатељ, који дође јуче из Трнове приповедао је, како су пре неколико дана донели у једним колима у Трнову 40—50 глава и итоварише их пред конак паши, који ома упита, што је то? А ови одговорише главе палих бунтовника, но мало за тим дођоше неколико черкеских жена (који обично по јело долазаху) и које пошто главе видоше, опазине у њима која сина, која брата, која мужа и отевши све главе осим 4, које непознате, стадоше на страни

најдњима јавкати и запевати. — Ово доноси „Србије“, немачке новине пак јављају, да Бугари траже од султана самоуправу и крунисање његово за краља бугарског.

— До који дан полазе њихова величанства цар и царица у Галицију. Говори се, да ће на том путу посетити, осим главне вароши Кракову и Лвов још и друга места. Неке новине јављају и то, да ће се пресветли наш цар том приликом састати са руским царем Александром, кога очекују у Варшави.

— Влашка влада добила је ту скоро 36000 пушака иглењача из Пруске. Кнежевим указом наређује се да се осма редовна пешачка регимента и тридесет батаљона народне војске установе. У свима окружним и ереским местима упражњавају се народни војаци петнаест дана у гађању у нишан. Са румунске области наново почеше наоружане чете прелазити у Бугарску.

О омладинској скупштини

у Бечкерек, осим телеграма од Четвртка 3 сахата по подне, који смо добили тек други дан пре подне, немамо друго извешће. Сам наш је сурадник отишао на скупштину, а при свем том остадемо до овога часа без извештаја о скупштинској радњи. Из приватни извора дознали смо, да је доста чланова отишло у Бечкерек, као и то да ће се сасанци држати у тамошњем позоришту. Голе споменути телеграм овако гласи:

У Бечкерек, 22. Аугуста.

У пола дванаест беше у цркви призивање светог духа. У четири часа по подне ће се омладинска скупштина отворити. Одговорене чланова. Избор часника.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Беч, 24. Аугуста. (Телеграм.) Банатска пеница у Бечу, 86|89-фунт. 4.75; 87-фунт. 4.85; пеница у Ст. Београду 85|89-фунт. 4.30; 87|89-фунт. 4.60; Тиска меница у Бечу, 86½-фунт. 5 фор. — Словачка раж у Бечу, 80|81-фунт. 3.85. — Јечам у Бечу: моравски, 73|74-фунт. 3.80; словачки 71|73-фунт. 3.40, 70|72-фунт. 3.35; ханачки 74|75-фунт. 3.97, 75-фунт. 4 фор. — Мађарска зоб транзитом, 46-фунт. 1.86, 48-фунт. 2 фор. — Промет у пеници: 20.000 мерова.

Стање воде Саве.

Код Земун:

У Петак 23. Аугуста: 5 ст. 5 пал. над нул. Суво.
„ Суботу 24. Аугуста: 4 ст. 4 пал. над нул. Суво.
„ Недељу 25. Аугуста: 5 ст. 1 пал. над нул. Суво.

Код Митровице:

У Петак 23. Аугуста: 4 ст. 5 пал. над нул. Суво.
„ Суботу 24. Аугуста: 4 ст. 5 пал. над нул. Суво.
„ Недељу 25. Аугуста: 3 ст. 6 пал. над нул. Суво.

Код Сиска:

У Петак 23. Аугуста: 0 ст. 6 пал. под нул. Маглов.
„ Суботу 24. Аугуста: 0 ст. 9 пал. под нул. Суво.
„ Недељ 25. Аугуста: 1 ст. 0 пал. под нул. Суво.

т Земун, 24. Аугуста. Наш извештај о свиларству у Земуну ваља нам допуњавати тиме, што ћемо саопштити читаоцима, да је у на-

шој околини много бољи резултат у тој привредној струци био, почем је једна овдашња кућа сама око четрдесет центи галета накуповала. Поводом нашега извештаја добили смо и ово писмо од особе, која се делом и словом труди, да се та градина привреде код нас све више рапространи. Ово је то писмо:

Господине уреднице! У 40. броју поштованог вашег листа доносили сте извешће о овогодишњем свиларету у Земуну. Приметили сте том приликом, да вас оно ни мало није задовољило. Дозвољите ми, да и ја коју прословим о тој ствари, већ с тога, што се и моје име спомиње у том извешћу, и што можда ће највише у Земуну са том струком газдинства занимам. На извештај тај није ни до-статчан.

Прво ме је немилу дирнуло, видивши у извештају где навађа, да је г. Крамер 64½ лота семена одхрањено, а исти господин сам није ни један лот одхрањено, него су то француски жителји радили, којима је он само семе раздавао. Но то није никаква заслуга, коју у јавном листу похвално споменути ваља, него оне, судим, треба похвалити и тиме их ободрити на корисну ту радњу, који се око самога одхрањења труде. Раздавач семена само има заслуге, кад се је трудио, да здраво семе на-бави.

Ако хоћемо да нам процвета свиларство, треба да се за здраво семе побринемо; морамо сами добрим примером предначити и простом свету вољу отворити; треба да настојавамо, да се што више дудова посади. Ја сам овог пролећа сам око 1000 комада 8—9 годишња дудова посадио на своје земљишту.

Имао би још много којешита говорити о подизању свиларства. Но почем ће наше економно друштво скорим његов рад одпочети, кога сам и ја члан, то ћу ту да своје мисли о том предмету у своје време разложити.

С поштовањем **БОРЕБ** плем. СНИРТА.

Земун. Извештај обрта земунске штедионице мес. Аугуста 1868. п. р.

А. Новчана радња.

Примање.

Пређашња готовина благајне . . .	ф. 16982.94
Давни улови . . .	„ 3871.33
Уплаћени залози . . .	„ 582.—
Уплаћене менице . . .	„ 4561.37
Камате од зајмова . . .	„ 349.40
Камате од зајмова на залозе . . .	„ 21.20
Камате од меница . . .	„ 143.87
Доходак од штампарских ствари . . .	„ 22.55
Провизија и писарина . . .	„ 99.33
Непосредна штемларина . . .	„ 2.85
Свега	ф. 26636.84

Давање.

На уложнице повраћено . . .	ф. 1437.34
Камате од уложених капитала . . .	„ 7.09
Дати зајмови . . .	„ 5720.—
Дати зајмови на залозе . . .	„ 2702.—
Есконт менице . . .	„ 9710.59
Плата званичницима . . .	„ 116.66
За штампарске ствари и књиге завода . . .	„ 355.10
Готовина благајне . . .	„ 6588.06
Свега	ф. 26636.84

Б. Радња с документима.

Примање.

А. приватне обвезнице ф. 5720.—	—
Б. приватне обвезнице „ 2000.—	—
залози . . .	„ 2488.22
Свега	ф. 207.27

Давање.

Земун. (Званично.) У Четвртак 29. о. м. биће у магистратској дворани главна бригатска ревизија овогодишња. Сваки, који мисли, да се има на што потужити или молити, позива се, да дође у тај дан у пол 8 часова у јутру у магистрат.

— У Тителу даје се 3. (15.) Септ. 1000 јутара рита на 5—10 година под закуп. Држаба ће се држати у батаљонској канцеларији.

— У земунском ферлегемагавину држаће се 6. (18.) Септ. лиценција ради набавке леба, зоби, сламе и сена.

— Код панчевачког магистрата биће 16. (28.) Септ. лиценција ради калдрисава улица, у процени од 14.426 фор. 48 новчића.

Панчево. Извештај о радњи панчевачке штедионице мес. Аугуста.

На рачун имања. Уплаћени 50% од 600 акција . . .	ф. 30000.—
На рачун намештаја . . .	—
Уплаћени ф. 3 од акције ф. 1800.—	—
Камата на ф. 7000, што су у Тамниграду код гевербе-банке били . . .	373.46
На рачун улога. Улови овога месеца . . .	2173.46
На рачун камате од зајмова на залозе . . .	17746.—
На рачун писарине . . .	1.32
На рачун трошкова . . .	—20
На рачун писарине . . .	3.90
На рачун есконта меница . . .	633.51
Свега	ф. 50558.39

Од рачуна намештаја . . .	ф. 2491.02
Од рачуна плата . . .	„ 489.95
Од рачуна кирije . . .	„ 306.25
Од рачуна штампе . . .	„ 8.15
Од рачуна зајмова на залозе . . .	„ 64.—
Од рачуна трошкова . . .	„ 36.96
Од рачуна меница . . .	„ 32830.16
Готовина за следећи месец . . .	„ 14331.—
Свега	ф. 50558.39

Панчево, 31. Аугуста 1868. п. р. ф. 50558.39

Панчевачка штедионица.

Пожаревац, 22. Аугуста. (о. д.)

По мало почела се и код нас радња са храном покренути, премда су довози још једнако незнатни. И у нашој околини сметало је рђаво време вршењу. Од недеље дана имамо лепо време, те се можемо идуће седмице изданњим довозима надати. Јечам се плаћа за местну потребу по 52—54 гроша. Каквоћа му је једва средња, па није ни добро родило. Местна ће се потреба моћи намирити, али мало ће јечма бити за извоз. Шеница, која се доноси, плаћа се по 68—70 гроша. Квалитет јој је различита, како је која мање или више кишом оштећена.

Жалити се морамо, што још није започели градити друм одавде до Дубровице. То је од штете по овдашњу пијаву, особито сад, кад изгледи за извоз хране нису најбољи. Тешко да ће страни купци хтећи ту радити, кад су лане од товара до 6 гроша подвоза до дубровачке скеде платити морали, и кад су се муком за петнаест дана једва један шлен товарити могли. Сад кад цене хране тај излишни трошак поднети не могу, тешко да ћемо стране купце видети у Пожаревацу.

У вашем поштованом листу била је већ једном приликом реч о помоћнику начелништва пожаревачког. И он још никако веће да се окане неких лица, с којима се пређе везао. Помоћник, као полицајни чиновник, у место да се клони људи, који само раздор и свађу сеју, а он их још чврсто заштићава. А зашто? Нећемо се преварити ако кажемо, да од једног таквог лица, које је рекло, да треба интелигенцију исећи, при-ма често лекцију. Мило ће нам бити, ако и наш помоћник сеје слогу и љубав међу браћом, као што то влада захтева.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	19.	20.	21.	22.	23.	24.
А у г у с т а						
Дукат цесарски	5.42	5.42	5.43	5.44	5.43 1/2	5.44
Сребро	112.50	112.50	112.75	112.75	112.50	112.65
5% металици	58.10	58.90	57.90	57.80	57.90	58.—
Ови с кам. мај—новем.	58.20	58.25	58.10	58.10	58.30	58.30
5% народни вајам	62.15	62.10	62.15	62.20	62.40	62.70
Акције народне банке	726.—	725.—	725.—	724.—	725.—	727.—
„ кред. завода	112.60	210.80	210.50	211.—	212.60	212.70
Ловови 1860. године	84.—	84.—	83.50	83.50	84.—	84.10
Лондон	114.45	114.65	114.80	115.—	114.70	114.70

Пловидба местне лађе до 20. Септемба.

Из Земуна у Београд, у 6 и по сахата у јутру.
 Из Београда у Земуни, у 7 сахата у јутру.
 Из Земуна у Београд и Панчево, у 7 и по сахата у јутру и у 1 сахата по подне.
 Из Панчева у Београд и Земуни, у 10 сахата пре, и у 3 сахата после подне.
 Из Земуна у Београд, у 5 и по сахата у вече.
 Из Београда у Земуни, у 6 сахата у вече.

ОПШТА РУБРИКА.

Уредништво не одговара за чланке, који се печатају под овом рубриком.

Letztes Wort,*)

an den Oberlehrer Herrn Mijat Stojanović hier.

Ich übergehe die bei den Haaren herbeigezogene und lächerliche Einleitung Ihrer Antwort vom 24. d. M.; ich ignoriere und weise mit Geringschätzung zurück alle jene Beleidigungen, Verdächtigungen und Drohungen, die in derselben enthalten sind und will bloß, Sie und vor allem die geehrten Leser des „Glasnik“ auf Nachfolgendes aufmerksam machen, mit der Bemerkung, daß dieses mein letztes Wort in dieser Angelegenheit ist.

1. Ich bin ein geborner Slave, habe diese Sprache vollkommen inne und bin, nach einem zwölfjährigen Aufenthalte hier im beständigem Kontakte mit hiesigen serbischen Bürgern lebend, wohl im Stande in serbischer Sprache geschriebene Aufsätze zu lesen und zu verstehen, umso mehr, wenn dieselben, wie der Ihrige, nicht von scientificischen Gegenständen spricht.

2. Zu meiner bessern Beruhigung habe ich mir aber Ihren Bericht auch von mehreren wirklichen Serben lesen und übersetzen lassen, so daß ich wohl sagen kann, ich habe Ihren Bericht wohl verstanden und aufgefaßt.

3. Ich weise es als bare Unwahrheit zurück, daß Sie mir dienlich eine didaktische Rücke unserer Schule angezeigt, denn solche würde, ich wiederhole es, mit Dank aufgenommen worden sein und ersuche ich, die Beweise Ihrer von der Wahrheit entfernt liegenden Behauptung zu produzieren.

4. Mit Ihrer Auflage, daß in meiner Klasse noch keine „Verhältnisse und Regel de Tri“ genommen wurden, geben Sie selbst als Volksschulenaufseher Ihren eigenen Worten ein glänzendes Testimonium paupertatis; denn Sie haben bei der in meiner Klasse stattgehabten Prüfung und Inspektion meinen Bericht unterschrieben, und für gut befunden, daß das Schuljahr an unserer Schule mit dieser Prüfung nicht beendet ist und daß wir erclusive der Sabbatage noch 40 Schultage halten. Diese Zeitfrist wird zur Erreichung des allgemeinen Lehrzieles für die 4 Klasse benützt und daß dieses wirklich geschieht, davon können sowohl Sie als jedermann sich überzeugen. Es beweiset dies, daß Sie Ihre Stelle als Volksschulenaufseher dahin auffassen, die Berichte der Lehrer nur entgegenzunehmen, nur zu unterschreiben, nicht aber solche durchzulesen und auch in das meritorische derselben einzugehen.

5. Ich gestehe, daß an unserer Schule wenig Turnen und keine Landwirtschaft genommen wurde; allein einerseits hat unsere Schule

bis jetzt sich noch nicht öffentlich als Oberschule gerirt, andererseits sind Sie die Beweise schuldig, ob Sie Landwirtschaft an Ihrer Hauptschule vorgetragen und ob Sie als Volksschulenaufseher uns von dieser Neuerung im Schulwesen wirklich verständigt haben.

6. Die Untersuchung über Ihre Verdächtigung der seit 1858 vorgenommenen Aufnahmeprüfungen meiner Schüler überlasse ich einer anderen höheren Instanz.

7. Die zukünftigen Aufnahmeprüfungen betreffend, vedoremo! Endlich

8. und letzten. Die löbliche Direktion der k. k. Unterrealschule hier kann und wird sowohl Sie als jedermann freundlichst überzeugen, daß unsere Zöglinge heuer so wenig als früher zurückgeblieben sind, indem 2/3 derselben in allen Lehrgegenständen vorzügliche, lobenswerthe und befriedigende Klassen erhalten haben, mit Ausnahme eines Gegenstandes, worüber Sie aber sich selbst an die Brust schlagen müssen: mea culpa u.

S e m l i n, 31. August 1868.

S. Pollak, israel. Gemeindeführer.

ШКОЛКИ ОГЛАС.

У о данњој реалки завешће се усљед наредбе високог војног министарства трећи разред, и два ће се нова учитеља при том заводу поставити.

У Земунској реалки одсад ће се ови предмети учити: Веровакони, немачки и српски језик, географија и историја, пољоделство и калиграфија у сва разреда. Уз то у првом разреду: геометрично цртање, аритметика, геометрија, природна историја; у другом разреду: аритметика, геометрија, природна историја, физика и цртање са слободном руком; у трећем разреду: трговачки рачуни, наука о меницама, књиговодство, физика, хемија и архитектура и цртање са слободном руком.

Ваџи се примају у реалку од 16. Септембра у управној канцеларији реалке, у великом школском здању. У Земуни, 23. Аугуста 1868.

Радеј, управитељ реалке.

Објава.

Летњиковац с воденицама на реки Млави од шест витлова, непокретно добро поч. газда Рање сопственост, које између Пожаревца и Дунава лежи, даваћемо под аренду на три или пет година. Лицитација ће се држати на лицу места у Летњиковцу код воденица 30. о. м.

Непокретно добро ово осим воденица, има меану по плану начињену, оборе за израну свиња, кошеве у два одељења, који до 400.000 оке ране уватити могу, више зграда и кућа, баншовациница с доланима за воду, шуме, ораће и косаће земље. Ова добра или сва уједно или свако понаособ даће се под аренду, како који арендатор хтео буде.

Условија, под којима се иста добра дају под аренду, могу се на лицитацији видети а такође и план уредан од свију добара. Ко жели које добро под аренду узети, нека реченог дана на лицитацију у Летњиковац дође.

У Београду 18. Аугуста 1868.

Тутори масе поч. газда Рање.

Продаја шуме.

Спахилук Јакшић у Славонији хоће 400—600 јутара шуме крчити и дрво тих шумских делова продати. Шума се састоји из 1 до 3 стопе дебелих букви, згодних за стубове и за столарску грађу. Ова су букова дрвета измешана с дебелим растовим. Отпадине могу се лако извести на лађама, што празно низ воду у Банат плове. Шума је само два сахата удаљена од града Брода и тамошње паробродеке станице, куда води пут из шуме низ брег. Раденика и кола може се довољно добити. Кулцу ће се све могуће олакшице чинити, и онај који ту шуму купити хоће, нека се обрати услова ради на Управу спахилука Јакшић у Броду на Сави.

In der neu erbauten Bude nächst dem Hotel Löwen jeden Tag von 4 Uhr bis 9 Uhr zu sehen: Die schöne Dame mit den Silber-Haaren.

Diese Dame wurde geboren mit Haaren, so weiß als der frischgefallne Schnee, so zart wie Atlas, glänzend wie der Diamant und haben dieselben die außerordentliche Länge von einem Meter und vierzig Centimetern; die Augen der Dame gleichen der Röthe der Korallen, die Pupille ist viereckig mit einem himmelblauen Stern.

Ihre schlankte Taille und grazioses Auftreten, mit welchem sie das Publikum empfängt, fesselt die Aufmerksamkeit eines jeden Besuchers, was um so bemerkenswerther ist, da sie noch nicht das 21 Lebensjahr erreicht hat.

Jeder Besucher kann mit der Dame eine Unterhaltung anknüpfen, da dieselbe in mehreren Sprachen bewandert ist.

Sie ist begleitet von einer schönen Sammlung lebender Schlangen, welche sie selbst gebändigt hat und die ihrem kleinsten Winke so gehorsam sind als die zahmsten Vögel.

*) Са овом дупликом закључујемо засад ову распу. Више не уступамо места тој преприци, јер би постала досадна читаоцима, ако би се још даље терала.

Мали барон.

I.

„Озбиљно вас опоменути морам, господине бароне, да се тих толиких послова оканете, да неседите толико у соби и да гледите да што више у простој природи уживате; јер ћу вас један пут *volens volens* на кола пак с вама у село. Деца околних места и онако питају за свог љубимца, којег радо видети, а још радије поклоне његове примати желе. Било би са свим паметније, кад би ви чешиће у очи тих младих дечака загледали, него што гледите у тај стари дворац, који видећи увек се заплачете. То вам се као лекар Ескулапом заклињем да то нечини добро.“ Доброћудан осмех показа се на лицу лекара, али такође примети и неку тугу на лицу онога, којег караше, и ласкавим речима настави: „Не не, господине бароне, старом пријатељу морате у нечему и попустити; то је све била шала, а сутра ако Бог да опет ћемо се видети,“ и с тима речима изађе лекар напоље.

То се све збило у једној малој собици, које изглед на неку речицу бијаше, на којој обали доста занемарен и уским путем одељен врт се пружаше. Врт исти бијаше воћкама посађен, између којих дворац се неки скриваше, који у пола, као и врт, у јадном стању своје биће показиваше. Споменута собица била је лепо уређена стварима, да су по старом штилу опет биле од чести углађене и очишћене, дуварови чисто окречени, разним сликама окићени, између којих једно огледало. Са једне стране била је слика једног француског коњаничког официра, а с друге једна госпа, која је неизказану лепоту показивала.

На једној столици седио је један од прилике педесет година стар човек, који реченој слици официра зачудо налик изгледаше, али при свем том неку унутрашњу срчану болест у себи скриваше. Лице као што реко изразаваше му неку тугу, руке мале, одело нит бијаше ново нити старо, али са свим чисто, и поред њега стајаше нека у чисто грађанском оделу одевена жена, која га с материнском брижљивошћу сматраше.

Са свим право има господин доктор, рече она брижљивим гласом, и да ми ви ниете забранили, ја би му зацело казала, како сте ви ноћас кашљали, и како вас човек од посла одвратити не може, а с тим само

вашем животу шкодите, који уживати ваше стање вама довољно допушта. И још кад гледите у онај дворски врт, у ком се она горда госпа шеће, која на свашта мисли само не на вас господине Херберту, који сте тако — тако ваљани за такову једну . . .“

Молећи поглед болестника задржа говор исте жене, али она опет настави своје речи: „Да господине Херберт, то вам ја кажем, стара пријатељица ваше матере, јер вас водем као своје рођено дете, и што мени самој срце пуца, гледајући вас, где опадате, кога сви људи љубе и поштују, јер сте спрам сваког добри само не себи.“

„Добро, добро, смешећи се одговори он slabим гласом. Ја ти помоћи немогу, добра Марто, ја се тих послова оканути немогу јер су ми сретства, кад умрем, које ће скоро бити, да могу себи онај спровод и онакав споменик, који само једном барону од Бонкера приличи, спремити. А за ону горду госпу немој ми више говорити, ма да је горда она је опет несретна. Ја сам је волео, и још како волео, још онда кад је она сретна била и кад је мене волела. Ја је још водем, сад још после тридесет година, кад је она већ мене заборавила. Али сад Марто иди и несметај ми више; јер ја са овим везом још данас готов бити морам.“

Марта послуша али нерадо, оставивши свога питомца у његовим жалосним мислима.

II.

Почетак ове приповетке, коју ми поштованим читаоцима претставити хоћемо, пада педесет година пре истог догађаја, који се у реченој собици збио, зато умољавамо да би нам мало и опростили што ћемо мало издаље започети.

Било је лето године 1795. кратко, време после закљученог Базелског мира, услед којег је сва лева обала реке Рајне Французима припала. Једног дана дојаша једна чета француских коњаника у осам сати од Франкфурта удаљену варошицу М. Капетан који је речену чету предводио смести се у стан код барона Рајнека, а подпоруџик његов, барон Херберт од Бонкара, млад и јуначан човек, смести се у кући земаљског званичника Фајна. Исти Фајн који је светски изображен човек био скриваше такођер у себи тврди карактер постојаног Немца. Он је мрзио све туђинце, који су туђинским духом при-

тискивали немачке варошице и сваким понижењу излагали.

Он прими свога госта учтиво, али озбиљно, а послужитељима заповеди, да с највећом услужношћу предусретају сваку његову жељу.

Кућу је пазила његова јединица Јованка, јер је већ пет година био удовац.

Јованки беше 18 година. беше у пуном цвету девојачке лепоте. Заносила је човека. Отац ју је с највећом брижљивошћу васпитао.

Она је заиста и Бонкара запела, Дражи дворкиња на поквареноме двору Лудвика XVI. изчезаваху пред њезином простом лепотом. А осим тога срце његово беше чисто и сачувано од неваљалих утисака покваренога дворског живота. И он је опет светским изображењем, својом углађеношћу и унутрањом наклоношћу савршено задобио срце девојчетово. И наскоро распламте се оба млада срца у најкешћем љубавном пламу. И према томе не беше ништа та помисао, да народ његов с њезиним у боју стоји, ништа не беше ни страх, да би то отац могао дознати. Отац ништа није слутео и поклатио је ћерки савршено поверење. Но несрећа неспава. Дође заповест, тај незвани гост да пође с војском у Диселдорф.

Нећемо описивати бол, што обожје са тога трпеше. Јованка мишљаше, да ће морати умрети на срцу свога драгог, који јој све беше.

У кући родитељској не беше јој више останка. Морала је или љубазника или оца напустити, а она је познавала његову тврду вољу и његов патриотизам, и тиме је још више страховала. Знала је, да би је он пре отерао од себе, него што би јој њезину наклоност одобрио. Време је пролазило. Она се одважи, премда тешким срцем, да иде к Бонкару. Он јој се заклео, да ће јој поузданог гласника, који ће је довести, а он ће се одмах венчати њоме. Он беше независан, а имањем његовим, што је спасао у револуцији, у којој му и отац наде, управљао је његов старији брат, који је високо звање у Паризу имао. Имао је таман толико, да је с њоме и с дечицом могао поштено живети.

И Бонкар одржа реч.

Један јој сељак, што је за главни стан француски храну носио, донесе писмо, пуно њежних осећања. Брзо га прочита, па онда напише оцу кратко писамце, у коме му говори о својој љубави и намери и изјављује наду, да ће јој опростити.

Беше ноћ октобарска, хладна. Она остави кућу и варош и оде са сељаком к Мајни, где је велика узбуђеност у француској војсци прорицала скори сукоб. И у сред тога немира у једном сеоцу близу Франкфурта венчају се двоје драгих са свим у тишини.

Бонкар не беше сигуран у Франкфурту за своју женицу, јер је близу своје отачбине била, а да је сад у Париз шиље и то му беше теретно. И у такој нужди обрати се она својој тетци, која беше у Тирингу за неким попом удата, и опише јој животом бојом њезин очајни положај. И тетка у договору с мужем својим јаве јој, да је радо примају к себи, док доцније непође са својим драгим у Париз.

Са крвавим срцем растапе се с њиме. Зар више да га не види?

Аустријанци се опет прикупе и побију се с Французима. Потуку их и растерају их са свим.

Бонкар лежаше тешко рањен у школи у једноме селу. Умирајући молио је старога учитеља, да однесе његов последњи поздрав несретној жени. И старац одржа реч. Наравно, док је она то чула, дотле се тихи поветарац већ играо по травици на гробљу његовом. То беше гром за њу. Она се тешко поболе, а неколико недеља после тога роди мушко чедо, које је у свему на незаборављенога личио.

Отац њезин беше утучен болом за заблуденом ћерком и није јој ни на једно писмо одговорио, у којем га је молила за опроштење. Рат је непрестано беснио, и тако немогаше она отићи у Париз брату свога мужа. С тога се дала једино на изображење чеда свога, коме је очино име дала. Својим трудом заслуживала је толико, да је могла лепо живети. Није морала дирати у оне новце, што јој је он на поласку дао.

И прођоше године. Око Тиринга се спремаху страшни бојеви.

Сврши се и битка код Салфелда. Јованка остави свога сина тетци и пође са честитим попом на бојиште, где му је помагала у његовом послу и тешила несретне.

Али ко ће описати њезину жалост, кад се вратила у село, своју другу домовину, и видеда га у пламену. Врискала је и само је свога сина искала. А кад га је опет добила и претисла на груди своје, није ни марила за оно мало имаовине своје, што је пламен прождерао.

Црни дани наступише пострадале сељане. И оно је спокојно сносила с њима ту несрећу и тешила

их. Но изненада паде опет један малаксали зрачак сунчани у њезин мрачни живот.

Стиже јој писмо од родитеља, да јој отац јако оболео, па да похита кући. С потресеним срцем дигне се она са својим синчићем Хербертом на пут и са потресеним срцем уђе у очину кућу и отац је плачући загрли.

Врло је остарио. Туга за ћерком га је са свим сломила. После неколико недеља стајаше Јованка на његовом гробу.

Дуго је требало, да се стиша не описана туга њезина. Но мало по мало она мине и на место туге, обузме срце њезино велика озбиљност. Погледа на сина и сети се, да јој ваља и његову и своју част пред светом оправдати.

Шта се и шта се није говорило у вароши о њој и о ономе француском официру, но у школи свога прегорког живота она се научила та насртања презирати и само је хтела чисто срце свога синчића сачувати од злобних увреда и исевања.

Једини доказ, да је њезин Херберт законито дете, изгорео је заједно с црквом у селу где су се венчали. Она је додуше имала писмено сведочанство од њезина ујака, да га је он видео, али то не беше доста. С тога она уреди имање што јој од оца остаде, а сина свога повери једној пријатељици, па онда се дигне на пут.

Најпре је походила село, где је јуначком смрћу умро њезин драги. Прост камен беше на гробу његовом. То му је онај честити учитељ поставио. На гробу његовом изиђе јој пред очи цео сан љубави њезине са свима сластима и горчинама. Оснажена оде одатле у село, где су се венчали и потражи за то законити доказ, али све бадава. Црква је изгорела, а и онај поп умро. Други сведоци, пријатељи њезинога мужа, бог зна где су.

Јованка се врати кући. Одатле је писала више писама у Париз, брату покојнога мужа, и добила је одговор: да му само поднесе законита писмена, па ће зацело Херберту признати и издати очино имање, према се не може одобрити брак једнога барона од Бонкара са обичном грађанском ћерком.

То је Јованку јако тиштало и она се зарече, да више не ће ништа ни тражити и живиће само за свога сина и његово изображење.

(Наставиће се.)

М о д а.

(Наставак.)

Што год застари, не допада се и најлепша мода, кад јој прође време, постане смешна. Кант је био човек филозоф, паметан и уважен од суврменика, па и потомства, али су му се зато опет смејали његовом дугачком капуту са белим дугмадима, што их до доле законча. Та то има и сад људи од старога шлога, што но веле, које сиротане увек исејеју, кад год би изишли у „променаду.“

Подробнија историја о моди била би отужна, као год стара догматика, као год шкогастична филозофија, као год саветовање родитељско девојци, да се не заљуби, или да не есочи на прозор, кад нито улицом о калдрму на форму сабље звекне. Но поједине моде заслужују ипак, да им човек нешто пакље поклони.

Негда су носили ципеле са шиљком од две стопе; то је изнашао краљ Хајрих II. из невоље, јер је имао неко израшћено месо на прстима, а свет као мајмун, видео у краља, па хоће одмах и сам ципеле са шиљком од две стопе. Један опет није хтео никад сећи нокте на ногама, па је с тога носио шиљкосте ципеле и то тако здраво, да су му се шиљци још пре њега на сваком ћошку, кад је хтео да сврне у који други сокак и по томе су увек знали, да он иде. После је папа забранио те шиљке, јер се у њима није могло клечати, и тако је сад остало само још мало у Бачвана и Мађара.

Но да почнем с главе место с ногу. Коса је најглавнији украс женским, а брада мушким. То нам је природа дала за топлоту и за украс. Брада је мушким, што је цвећу лишће. Брада дичи човека, као год буздован десницу Краљевића Марка.

Деца и жене немају браде. Зато је брада најбољи знак мужанства. Она даје чак и оку већу ватру, као год намазане обрве какве лепотице. И саме жене изгледају нешто јуначки, у којих мало јаче брада проклија, а то се не види толико у плавих, колико год црних. Но био је један богослов у Карловцима, који је својом догматиком до велике промућурности дотерао, и он вели да женске зато немају браде ни бркова, што је у њих дебља кожа на лицу, него у мушких, па неможе да пробије. Наравно, наука о галантству према женским учи нас

друкчије. Она вели, да женске немају браду зато, што ни анђели немају, а женске су прави анђели.

Различне форме браде носиле. Колико се год вели дало измислити и произвести. Па колика се важност поклања бради види се од туде што су људи у жалости секли своју браду и бацали је на гроб, а преступницима су опет секли браду за знак срамоте. Тај је обичај неким случајем заостао још у наше време, јер су пре неке године једном попи оцокли ноћу браду, што је — незнам шта — нешто ноћу преступио. Колику важност има брада, види се из турске заклетве: „тако ми браде!“

Велика, и дугачка и седа брада знак је као неке светиње и вишега сушства, од како се први молер, што је сликао бога, усудио претставити га са таквом брадом као неког застарелог филозофа.

Стари су народи веома поштовали браде. Давид се заратио са Амонитима, што су његовим посланицима браде посекали.

Римљани, који за 500 година ништа друго нису знали, него плуг и оружје, понитовали су браду још више све до Сципија, који се сваки дан брио и до Цезара и Аугуста, који су још већи кичови били. Тек опет до своје старе части, а код Германаца било је дугачка брада и коса знак племства.

Има људи, који су осим другог и по самој бради знатни, а то можемо казати и за нашега деспота Ђорђа.

Осетиле су се рђаве последице код људи због бријања браде. Док су сви људи браду носили, дотле су мужаственији били, а жене су биле покорније. Место бријачице носила се тада сабља. Брада је чинила човека лепшим, војника страшијим а судца, доктора, попа и учитеља достојанственијим.

Истина бог, без браде се мање троши марама за врат, али опет кад човек има браду онда му нетреба никаква марама.

Један је заложни своју браду за 30.000 дуката. Ако не плати да му обрија и његов таст, неки кнез, радије је исплатио тај дуг, него да му вет остане без браде.

О, кад би то још и данас тако било!

О коси се да много више казати, тако много, да о њој посебице један чланчић написати, па макар

на то описивање потрошио толико времена, колико се још лепотица чешља, кад хоће да иде на играчку. Особито имам лепих ствари да кажем за туђу косу, што је сада женске носе, и за бароке, што Немци прије особито радо носиле. Па су вам то биле велике бароке, тако велике да је једна заљубљена ћерка посредством очине бароке корешпондирала са својим љубазником. Фризер је увек мењао његово писмо у бароку, кад јој је оца чешљао, да он није могао ни осетити, а у вече, кад отац скине барока, ћерка извади писмо, а свој одговор метне.

Док је света увек ће бити глава са барокама и жена са туђом косом. Е, бога ми, а и не може сваки своју ћелаву главу покрити лавровим венцем као Цезар. Истине, женске не носе више бароке, али опет праве од туђе косе лажне локне и оне вусоке пунђе. Него бог би дао, да је то једино код женских лажно.

Сад ћемо се спустити с главе мало на ниже.

Можда ће многа лепотица бити не стрпљива, што оволико одуговлачим и што о њиховој женској моди онако много не говорим, као што они много моде имају.

Стрпите се. Доћи ће ред, па ће те ме се онда можда и ратосиљати.

Сад ћемо говорити о чакширама, које очевидно праве разлику између мушкога и женскога, а које осим тога дају телу и неку лепоту и лакоћу у ходу.

У време Христово не беше чакшира. Сократ, Александар, Цицеро, Цезар толико су исто знали за чакшире; а народ што живи у горама не носи их ни данас. Чакшире дођоше први пут из мекушке Перзије Целтима, а од ових Галима, а то је у данашњој Француској. Од како чакшире постоје неможе бити више од 500 година. Испочетка су обвијали око ногу ону материју и гајтаном испрепели, па тако мало по мало добише данашњу форму. И код чакшира је било већ сијасет мода. До скоро су носили широке чакшире, али то није ништа према онима, какве су негда биле. По 120 рифи трошили су само у чакшире. И пређе су викали на дужину и дебљину одела, а сад би ваљало викали против узине, тањине и провидљивости одела.

Данас је тешко казати, које су боље женске хаљине, или оне про-

стране а провидљиве, или оне, што утегну цео горњи део тела.

Садања је мода чакшира са свим узане, да се сваки савијутак тела позна. Али то није опет никаква нова мода. За време Луја XI. носиле тако исте, ако не још и уже. Понесу ли само мало уже чакшире, онда ће бити, као што је то већ било у оно време, да се неће ни један у тим чакширама моћи дићи, кад падне, а усхтели сести, мораће се укрутити, а један ће га као проптац спуштати, или ће морати подићи столицу и најпре је подметнути, па се онда на један пут спустити.

Сад носе већ тако узане чакшире, да човек, кад их види, нема се кад дивити лепоти, него се чуди како их је обукао. Но мода неће ни на томе остати. Тера ће још и даље, и тако ће кројачи морати на живим људима шити чакшире, али те се неће моћи свлачити.

Ко би нам знао избројати све моде од прве униформе Адамове (и емоквиин лист) па до данас, тај би заиста имао пунију главу од свију преварено-надежних полковника старе владе у Београду.

(Свршиће се.)

КОРЕСПОНДЕНЦИЈА.

Г. Ј. Ст. в. В-ском у Б. Жељно нагледамо ваше писмо. Да нисте нас заборавили бавивши се у величанственим алипјским горама, на обале рајског красног језера? Морали би вам то опростити, јер има положаја, у којима од дивоте и само сећање ослабљава. Та лепу божију природу уживати и то у истински образованом друштву допета је сласт, коју човеку богови завиде. Каква ту нема побуђења, каквих утисака и мисли, што се рађају, какве се слике ту неусаде у души човека, кад му је она као и срце широм отворена свему племенитому и лепоме. Зато нека вам је опрштено, што се нас нисте одавно већ сестили, а ми се надамо, да ћећете нам нашу себичност амнерити, која за обновљеним умним рапортом тежи.

Г. В. Р. у З. Могли сте заштедити поштарину и труд, кад смо вам већ устмено рекли, да нашег пискарају нема места у „Гласнику.“ Да сте се око нашега посла толико неуморно и са пасијом бавили као што с песмама и „правилима“, изредни би били запаталија. Оканте се тога што за вас није. Неприличнo човеку у годинама, да је предмет смеја и поруге других.

Г. С. Б. у З. Неможемо да вам учинимо по вољи. Урок томе налази ћете у предходећем одговору.

Г. Б. П. у П. Учтиво вас молимо за претплату како вашу тако и за ону од г. П. Д.

Г. Д. Х. у Сарајеву. Молимо за одговор. Турска пошта у Броду нехтеде постарески пакет 35. броја примити. Из Бишћа редовно вратише пакет још од 25. броја. Престајан смо е тога са шиљањем у Крајину.